

DİJİTAL FOLKLOR BAĞLAMINDA İNANCIN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLERİ: SİBER CEMAAT ÖRNEKLERİ*

Alteration and Transformation of Belief in the Context of Digital Folklore: The Cases of Cyber Congregation

Harika ZÖHRE ERYILMAZ**

ÖZ

İnternet, yaşamın doğal ve ayrılmaz bir parçası hâline gelmesiyle sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde, özellikle de iletişim bilimleri ve kültürel çalışmalar alanında “yeni medya çalışmaları” adı altında toplanmaktadır. Günümüzde yeni medya çalışmalarının giderek artmasının sebebi; gazete, kitap, dergi ve radyo gibi klasik medyadan farklı olarak bireylere etkileşimli sosyal alan sağlayan internetin her geçen gün insan hayatında daha fazla yer tutmasıyla ilgilidir. Sosyal ve kültürel bir alan oluşturan bu *yeni* aracın halkbilimi açısından önemli olmasının asıl nedeni, halkbilimcilere yeni bir çalışma sahası sunmasıdır. Dijital folklor olarak adlandırılan bu saha, klasik folklorlardan farklı, internet ortamının kendi dinamiği içinde varlık gösteren *yeni* bir kültürel sahadır. Makalede dijital folklorun “Halkbilimi, iletişim alanında ortaya çıkan artistik bir eylemdir.” genel görüşü olan klasik folklorlardan farklı ele alınarak, internetin halkbilimi sahasında kullanımına verilen tepkiyle birlikte zaman içerisinde bu *yeni* “dijital alan”ın da bir halkbilimi çalışma sahası olduğuna değinilmiştir. Bu ayrımın ardından makalede dijital sahanın bir getirisi olarak insanların fiziki anlamda bir arada bulunmadıkları *cemaat*ler incelenmiştir. Makalenin amacı, *siber cemaatler* adı verilen bu cemaatlerin meydana gelişi, mekânsal cemaatlere göre değişimleri ve dönüşümlerine dikkat çekmektir. Çünkü dijital folkloru yaratan yapı, halkbilimi ürünlerinin doğrudan ve yorumsuz bir biçimde dijitale aktarılmasının aksine, kendi oluşum sürecinde meydana gelen değişim ve bu değişimin oluşturduğu kültürdür. Meydana gelen bu değişim ve dönüşümleri, dolayısıyla ortaya çıkan bu kültürü incelemek için çalışmada içerik temelli yaklaşım kapsamında web içeriklerinin metin temelli analizini konu alan netnografi tekniği kullanılmıştır. Yöntem uygulanırken incelenen sitelerde geçen metinler analiz edilmiş, söylemdeki ‘geleneksellik’ ile birlikte ‘yenilik’ler de ortaya çıkarılmıştır. Makalede öncelikle yeni medya, dijital folklor ve dijital folklorlarda ‘siber cemaat’ terimleri açıklanmak üzere kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Ardından dijital folklor içerisinde yer alan ‘meleklerleyasamak.com’ ve ‘moralev.com’ siteleri web merkezli metin analizi yapılarak incelenmiştir. Böylece insanların bir araya geldikleri mekânsal cemaatler ile fiziksel bir çatı altında olmadan meydana gelen ‘siber cemaatler’in oluşumu ele alınmıştır. Makalede, kökenini geleneksel inançtan almış ancak aynı zamanda bireysel ve yoruma açık ifadelerle dönüştürülmüş metinlere ve inanç unsurlarına dikkat çekilmiştir. Ayrıca, ortaya çıkan ‘siber cemaat’le kaynaklık eden ve ilk kez Howard tarafından kullanılan ‘vernacular’ (yerellik) terimi açıklanmıştır. Buna göre, bu *yeni* medya içerisinde oluşan inancın *yeni* ifade şekline dikkat çekilmiştir. Sonuç olarak, yapılan incelemede geleneksel inancın siber cemaatlere kaynaklık ettiği, başlangıç noktasında anlam ve amaç doğrultusunda benzerlik gösterdiği ve ancak dikkat çekilmesi gereken asıl hususun, benzerlikten ziyade internetin kişisel yorum ve bireyselliğe imkân tanınması sebebiyle -dokunulmaz ve değiştirilemez olduğu düşünülen bir alan olan- “inanc” unsurunda meydana gelen değişim ve dönüşümler olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler

Yeni medya, dijital folklor, siber cemaatler, kültürel dönüşüm, yerellik.

ABSTRACT

With the Internet becoming a natural and integral part of life, it is gathered under the name of "new media studies" in different disciplines of social sciences, especially in the field of communication sciences and cultural studies. Currently media studies occupy more places each passing day that is because internet-providing interactive social domain to the person differently from usual media such as newspaper, book, journal and radio-takes up space in human life. The main reason why significant the *new* means forming social and cultural domain in the sense of folklore is it means a new study field for folklorists. This field, which is called digital

* Geliş tarihi: 19 Ocak 2017 - Kabul tarihi: 8 Mayıs 2020
Zöhre Eryılmaz, Harika. “Dijital Folklor Bağlamında İnançın Değişim ve Dönüşümleri: Siber Cemaat Örnekleri” *Milli Folklor* 126 (Yaz 2020): 110-117

** Önceden Mersin Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Arş. Gör. Hacettepe Üniversitesi Türk Halkbilimi Anabilim Dalı Doktor Adayı, Ankara/Türkiye, harikazohre@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6442-4457.

folklore, is a *new* cultural field different from classical folklore and exists in the dynamics of the internet environment. The article discusses the difference between digital folklore and classical folklore, which is the general view of "Folklore is an artistic act that occurs at the time of communication." and it is mentioned that this *new* "digital field" has become a field of folklore in time with the reaction to the use of the internet in folklore. Following this distinction, the article examines *congregations* where people do not physically coexist as a result of the digital field. The purpose of the article is to draw attention to the occurrence of these communities called cyber congregations, their changes and transformations according to spatial congregations. Because, the structure that creates digital folklore is the change that occurred in its own formation process and the culture created by this change, as opposed to the transfer of folklore products to the digital directly and without any interpretation. In order to analyze these changes and transformations, and thus this emerging culture, in the study, the netnography technique that deals with the text-based analysis of web content is used in a content-based approach. To examine these changes and transformations occurring, in this study, netnography technique has been used involving text-based analysis of web content within content-based approach. While applying the method, the texts in the sites examined has been analyzed, and 'innovation' along with 'tradition' in discourse has been also revealed. Primarily conceptual framework has been constituted such as new media, digital folklore and cyber congregation on digital folklore in this study. Thereafter, the web sites 'meleklerleyasamak.com' and 'moralev.com' have been examined in terms of web-based text analyzed. So, the formation of spatial congregations and cyber congregations have been discussed. In this study, attention is drawn to texts and elements of belief that have their origins in traditional belief but are also transformed with individual and open to interpretation. In addition, the term "vernacular", which is used by Howard for the first time, has been explained. Hereunder, attention is drawn to the *new* way of expressing belief in this *new* media. As a result, in the study, it has been demonstrated that the traditional belief originated in cyber communities, shows similarity at the starting point in terms of meaning and purpose, but the main point to be noted is the changes and transformations that occur in the "belief" -an area that is thought to be untouchable and immutable- element rather than similarity.

Key Words

New Media, digital folklore, cyber congregations, cultural change and conversion, vernacular.

Giriş

Gazete, kitap, televizyon ve radyo gibi geleneksel medyadan farklı olan internet, ağlar arası ağ, ağların ağı veya genel ağ olarak Türkçeye çevrilmiş, dünyadaki milyonlarca, kısa bir gelecekte de milyarlarca bilgisayarı birbirine bağlayan bilgisayar; "ağlarının toplamı, ya da bilgilerin dolaşım sistemi" olarak tanımlanmaktadır (İnan, 2000: 7-9; Akt. Özdemir, 2012: 387). İnternet, yaşamın doğal ve ayrılmaz bir parçası hâline gelmesiyle sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde, özellikle de iletişim bilimleri ve kültürel çalışmalar alanında "yeni medya çalışmaları" adı altında toplanmaktadır. Geleneksel medyadan farklı bu *yeni* araçla birlikte; sayısal medya, etkileşimsel medya, internet ağları ve sosyal iletişim medyası kastedilmektedir (Binark, 2007: 5; 2015: 15). Yeni medya çalışmaları aynı zamanda, siber uzam, siber kültür, dijital kültür ve dijital folklor olarak da nitelendirilmektedir (Silver, 2004: 55).

Hayatımıza girdiği günden bu yana internet, *yeni* bir sosyal iletişim ortamı olması sebebiyle halkbilimi için bir çalışma sahası olup olmadığı konusunda uzun süre tartışmaların merkezi olmuştur. Dan Ben Amos'un (1971, 12-13) klasik halkbilimi tanımındaki "Halkbilimi, insanları direkt olarak yüz yüze iletişim kurmaya [iten] ve içgüdüsel olarak birbirleriyle ilişki içerisinde olmalarını sağlayan bir oluşum şeklidir." ifadesinden yola çıkılarak ve "Halkbilimi, iletişim anında ortaya çıkan artistik bir eylemdir." ifadesi sebebiyle internet bağlamı, uzunca bir süre kafa karışıklığına yol açmıştır. Bunun üzerine belli bir süre, halkbilim, insanların artistik eylemine ihtiyaç duyulan bir platform olarak düşünüldüğü için internete dayalı halkbilim, bilim adamları tarafından araştırma yapılacak bir yer olarak görülmemiştir (Blank, 2009: 1). Zaman içerisinde ise halkbilimcilerin bir kısmının internet ve teknoloji faktörünü göz ardı etmediği görülmüştür. Bunlar içerisinde özellikle halkbiliminin büyük düşünürlerinden Alan Dundes (1980; 17) teknolojinin,

halkbiliminin yanında yer alan bir dost olacağını altını çizmiştir. Bu yüzden teknoloji, düşman görülüp ona ket vurulması yerine, mevcut kaynaklara kolayca ulaşmayı sağlayan ve yeni halkbilim çalışmalarına esin kaynağı oluşturabilecek bir alan olarak düşünölmeye başlanmıştır. Üstelik gün geçtikçe internetin yarattığı sahanın halkbilimcilerin alışmış olduğu geleneksel sahadan ayrılmaz olduğu kanaatine bile varılmıştır (Blank, 2007: 2009). Özdemir'in de belirttiği gibi kitle iletişim araçları bileşkesi internet, bugün başlı başına bir kültürel bağlam ve önceki kültürel ortamlarda yaratılan gelenek ve ürünlerin temel yaşam alanı olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle de sadece yazılı değil; sözlü kültür gelenekleri ve ürünleri de sanal dünyada yaratılmaya, aktarılmaya, paylaşılmaya ve değiştirilmeye başlanmıştır (2012: 389). Yine bu anlamda Howard (2009: 403), siber alanda yer alan “Halk kimlerdir?”, “Bu kimseleri geleneksel halktan farklı kılan nedir?”, “İnternet bağlamında kendi kendilerini ileriye götürecekt bileşenler nelerdir?” gibi sorular sorarak tüm bu normların ve şekillerin değişim ve dönüşümlerine işaret eder. Yani burada belirtilen, çalışmamızda özellikle altını çizdiğimiz gibi, dijital folklorun, geleneksel folklor öğelerini olduğu gibi barındırmadığı, aksine değişim ve dönüşümün olduğu noktaların kendi içinde bir folklor yarattığı yargısıdır.

Tüm halkbilimi ürünlerinin internet ortamındaki değişim ve dönüşümleri gibi din, inanç ve cemaat kavramları da internetin varlığından bugüne yaşadığı ortam sebebiyle birtakım değişikliklere uğramakta, giderek bireysele ve yoruma açık hâle gelmektedir. Dijitalin varlığının değişimlere etki ettiği bu süreçte; cemaat kavramının, inanç merkezli siber cemaatlerin ve bu cemaatlerin geleneksel inançla olan farkları dikkat çekmektedir. “meleklerleyasamak.com” ve “moralev.com” gibi inancın bireyselde yorumlandığı siteler incelendiğinde, yoruma kapalı bir alan olduğu düşünülen “inanç” unsurunda bile birtakım değişikliklerin olduğu gözlemlenmektedir.

Dijital Folklorlarda Cemaat Kavramı

Toplum, ortak yaşamlarını sürdürebilmek, mutluluğu daha iyiye ve ileriye götürebilmek için uğraşan, birbirine bağlı-bağımlı kişilerden oluşan bir grup insandır (Güvenç, 1984: 111). İnternet sahasında meydana gelen topluluklar da tıpkı mekânsal birlikteliğe sahip topluluklar gibi birbirine bağlı ve bağımlı yaşamayı tercih etmektedir. Üstelik sosyal ağ siteleri, bireylere diğer bireylerle bağlantıda oldukları bir sistem içerisinde kamusal bir profil yaratma, diğer kullanıcıların bir listesini oluşturma ve sistem içerisinde kendilerinin ve başkalarının bağlantı listelerini görme ve listeden listeye geçiş yapma imkânı verir (Boyd ve Nicole, 2007: 11). Bu topluluklardaki bireyler, fiziksel şartlar altında değil ancak ortak ilgi alanları, zevkler, hayaller, korkular ya da çıkarlar zemininde bir araya gelen bireyler olarak tanımlanabilirler (Çomu ve Halaiqa, 2015: 69). Dolayısıyla, somut bir mekânda bir araya gelen topluluk ile, elektronik kültürde bir arada bulunan topluluk -ki bu *cemaat* olarak anılmaktadır-farklıdır. İnternet sahasında kullanılan bu *cemaat* terimi, bugün hayatımızda olan tüm sosyal ağlarda, insanların kendi içlerinde iletişim kurmayı tercih ettikleri tüm kişileri kapsayan özel bir birliktelik sahasıdır. İnternet sahasındaki bu birliktelik -bir terim olarak- *siber cemaatler* şeklinde adlandırılmaktadır.

İnsanlar tarih boyunca bir dinî gruba sıkıntı ve streslerini atmak ve bu kurumlara sığınma ihtiyacı duydukları için mensup olurlar. İnsanların bir an bile olsa sorunlarından kurtulma düşüncesi, bu tip kurumların oluşmasında etkili olmuştur (Tatlıoğlu, 1995: 19). Bilgisayar çağına geçen kültürün tarihi akışında folklorla konu olan bu grupların, kültürün dinamik sürecine paralel olarak dinamik bir yapıya sahip olması ve yenilenmesi olağan

bir durumdur. Dijital folklor bağlamında var olan siber cemaatler ise hem mekânsal ortaklığa bağlı olmayan hem de kaynağını geleneksel inançtan alıp varlığını inanç üzerine kurgulayan; dahası, kişisel yoruma açık bir şekilde biçimlenen yapılardır. Dijital folklor bağlamında yer alan cemaatlerin varlığından önce dinin tarikatlar aracılığıyla ‘yorumlanarak’ kişilere aktarılmasının, geçmişten günümüze dek varlığını sürdüren bir yapı olduğu bilinen bir gerçektir. Dijital folklorlarda ise, inanç merkezli *siber cemaatler* ortaya çıkmış ve bu oluşumlarda klasik aktarımlardan farklı olarak birtakım yorumsal ve kişisel yapılanma bu oluşumlara hâkim olmuştur.

Siber Cemaatler, Dönüşümleri ve Netnografik Açılımları

Bilgisayar teknolojisinin bir yaratımı olarak sosyal medya, folklorun araştırma alanına girebilmekte ve folklor disiplini, saha kavramında olduğu gibi kendini kültür değişiminde eş zamanlı olarak güncelleyebilmektedir (Köse vd. 2010: 183-193). Öte yandan ‘sosyal medya’ olarak tanımlanan ve kendi içerisinde yeni iletişim ve aktarım kanalları oluşturan sosyal paylaşım siteleri, halk kültürü unsurlarının taşındığı, yeniden yaratıldığı ortamlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Çamkara, 2008: 27-30).

Toplumların hızla elektronik, sanal ve dijital kültür bağlamlarına geçişi, belirtilen dinamiklerin bir nedeni ve sonucudur. Yeni kültür bağlamları, yeni sistemleri, araçları, ürün ve hizmetlerle aktörleri de beraberinde getirmiştir. Kültürel yaratım, aktarım ve tüketim farklılaşmıştır (Özdemir, 2009: 75-76). Farklılaşan bu yaratımlar arasında *meleklerle yasamak.com*, *moralev.com*, *bilgeerdemdir.com* ve *derki.com* gibi internet siteleri örnek verilebilir. Çalışmamızda netnografik açıdan değerlendirilmeye alınacak siteler ise *meleklerle yasamak.com* ve *moralev.com* isimli iki sitedir. Meleklerle yasamak.com adlı internet sitesi Mayıs 2010’da, Robert Koleji ve Boğaziçi Üniversitesi mezunu Beki İkala Erikli tarafından kurulmuştur. 13 yıl boyunca büyük bir şirkette üst düzey yöneticilik yapan Erikli’nin, bir iş seyahati dönüşü hayatı değişmiş, spiritüalizmle tanışmış, Hawaii’ye gidip *melek terapisi* dersleri almıştır. Erikli, bu siteyi kurmadan önce de küçüklüğünden beri bu tür gizil güçleri olduğunun farkında olduğunu kitabında ifade etmektedir. Bu tür inancın yorumlanıp değişime uğratıldığı siber cemaatin kurucusu Beki İkala Erikli’nin yirmi bir bin fazla takipçisi bulunmaktadır. Sitede seminerler, bireysel çalışmalar ve şifa gibi içsel terapiyi çağrıştıracak uygulamalar bulunmaktadır.

Site, diğer inanç kaynaklı siteler gibi, İslami olguların temelde sahip olduğu inanç ana teması üzerine oturtulmuştur. Bu tür değişim ve dönüşüme sahip siteler yorumlarında başkalaşmaya gitseler de tek kaynak olarak kabul ettikleri, yine, geleneksel dinde var olan olgulardır. Bunların en belirginini ‘melekler’ (Resim.1) olmakla birlikte, yorumlarda sık sık ‘Allah’ adı geçmekte; kişinin kendi içindeki *dine dönüşüne* aracılık edilmektedir. Tıpkı Kirshenblatt ve Gimblett’in belirttiği gibi, yeni teknolojiler mevcut olanı kaldırmamış, yerini değiştirmemiş veya tamamen yok etmemiştir. Sadece var olanla ilişki boyutunu değiştirmiş, uzaktan veya yakından kapsamlı etkilerle bir diğerine bağlamıştır (1998: 310; Akt. Blank, 2009).

Meleklerle yasamak.com *siber cemaat* sitesi, dini bağlamda geleneksel inanç (İslam) unsurlarından hem farklı görünmekte hem de ona zıt yaklaşımlarda olmadığı görülmektedir (Resim.2). Işık, dönüşüm ve şifa gibi kelimelerin kullanılması kişisel yorumlara açık olduğunun ama geleneksel unsurdaki var olan ‘büyük gücü’ reddetmediğinin bir ifadesidir. Bu, bu tür sitelerin daha az merkezî kontrol ile, daha az standartlaşma ve inanca daha çok kişisel yenilik getirmiş olduğunun bir göstergesidir (Howard, 2009: 408).

İnternet, bilişim ve iletişim alanlarında ortaya çıkan icat ve gelişmelerle birlikte yaşamın bütün yanlarında olduğu gibi, kültür de sanallaşmaya başlamıştır. Dahası, kültürün sanal ortamlarda da yaratılmaya, yaşanmaya, yaşatılmaya, aktarılmaya ve değiştirilmeye başlandığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda internet, hayatı dönüştüren temel dinamik olarak öne çıkmıştır (Özdemir, 2012: 388). Bu dönüşümlerden dikkat çeken diğer öge; *melekler kartı*, *mor ışık ağı* ve *baş meleklerden mesajlar* gibi sitenin inanç çerçevesine yeni oluşumlar eklenmesidir. Bu oluşumlar daha önce de belirtildiği gibi hem kişisellik (individualism) hem de temelde yer alan inanca benzer yapılar taşır. Bireysel yorumlarda farklı ifadelerin kullanılması, iletişim teknolojilerinin dini mesajın yorumlanmasında geleneksele oranla daha fazla bireysellik ve kişisellik imkânı vermesinden kaynaklanmaktadır (Howard, 2009: 406). Bir başka unsur ise, bu tür sitelerde, temel inanca ait göstereceklere çok fazla yer verilmemesidir. İnanç merkezinin kişiye ve kişinin yorumuna bırakıldığı söylenebilir. Çünkü internet cemaati, onlara geleneksel dinin herhangi bir müraعاتına başvurmaksızın fikirlerini paylaşma ve günlük duygusal yaşamlarını sunma fırsatı vermiştir (Howard, 2009: 424).

Diğer inanç kaynaklı dönüşüm sitesi, *moralev.com*’dur (Resim.3). Site, 2010 yılında kurulmuştur ve otuz altı binden fazla takipçisi bulunmaktadır (<https://www.facebook.com/Mor-Alev-430382370380502/>). Aynı şekilde, web sitesi geleneksel dinî inanç unsurları içerisinde boğulmamış; ancak yorumlardan verilen mesajlara kadar tüm söylemlerde geleneksel inanç temalarından yararlanılmıştır. Bu sitede yer alan yorumlardan birinde geçen ifade şu şekildedir:

“Çok güzel şeyler olacak. Daha aktarmak istediğim çok şey var, şimdilik bu kadar. Buradan tüm sevgililere ve ışık kardeşlerime ve eşlerime çok yoğun enerjilerimi yolluyorum veya Allah’ın selamını... Özünde aynı olan şeyler bana göre.”

“Işık kardeşi” ve “enerji” kelimeleri yeni yorumlamaları gösterirken, “Allah” kelimesinin yorumda kullanılması ve hatta *enerji* ile *Allah* kelimelerinin eş anlamlı olduğunun düşünülmesi, dönüşüme verilebilecek güçlü bir örnektir. Sözlü ve yazılı kültürden farklı olarak internet kültürünün sağladığı en önemli ayrıcalık, Howard’ın da belirttiği gibi kişilerin bireyselliklerini ön plana çıkarmalarına imkân sağlamasıdır (2009: 404).

Sitede yer alan “*Gerçek şifacı sizi şifalandırmaz; sadece içindeki gerçek şifa kapasitesini size geri yansıtır. O bir yansıtıcıdır, bazen sevecen bir şeffaflıktır.*” söyleminde olduğu gibi bu tür inanç merkezli siteler, kendi prensiplerini kurarak kendi inançlarını ifade etmekte özgürdürler.

Halkbiliminin temel kavramlarının yeni boyut kazanması, onun kültürü bütün yanlarıyla konu alması, kültürel değişim ve dönüşümlere paralel olarak kendini yenilemesiyle ilgilidir (Çobanoğlu, 2000: 27-43). Yeni boyut kazanan bu temel kavramlardan biri, inanç yapısının sanal ortamda kendini göstermesinden sonra ortaya çıkan kişisellik kavramıdır. Bu kavram, Howard tarafından ilk kez, “Vernacular Belief” olarak nitelendirilmiştir (Howard, 2009: 403-429). Terimin Türkçesi, “yerel inanış” olmakla birlikte, bir değişim ve dönüşümün altı çizilmektedir. Burada vurgulanan, internet inançlarında şekillenen yapının çoğunluktan ayrılan farklılığıdır. Dolayısıyla aslında Howard’ın yerelden kastı, yerelden oluşan fakat bireysellikle birlikte farklılaşan bir inanç sistemidir. Şener’in de belirttiği üzere; ikinci kuşak internet uygulamalarından biri olan sosyal ağ siteleri, *çevrimiçi katılımcı kültürü* yaygınlaştırmakta ve internette içeriğin üreticisi ile tüketicisi arasındaki ilişkiyi değiştirmekte, kullanıcıyı yalnızca içeriğin tüketicisi değil, aynı zamanda

üreticisi haline getirmektedir. İçeriği kullanıcının oluşturması, çevrimiçi mekânların kişiselleşmesine yol açmaktadır (Beer ve Roger, 2007: 2; Akt. Şener, 2010: 1).

Sonuç

Bugün ‘dijital’ sözü, birçok enformasyon bilimci tarafından yanına ‘devrim’ sözcüğü eklenerek kullanılmakta; üstelik kimileri bu dijital devrimin endüstri devriminden ya da insanlık tarihindeki ‘bütün zihniyet yapılarını değiştiren bir sıçrama’ olarak bilinen Gutenberg Devrimi’nden sonraki benzer bir sıçramayı temsil eden en büyük kopuş olduğunu iddia etmektedirler. Çünkü iddiaya göre dijitalleşme, iletişimin globalleşmedeki en önemli halkasını oluşturmakla kalmaz, iletişimin tarzını, dolayısıyla tasarım ve tahayyül şeklimizi de özetle düşünme, algılama ve kavrama tarzımızı da değiştirir (Mutlu, 2005: 209). Çalışmada ele alınan konu, son dönemde hayatımıza giren elektronik ortamın kendine ait bir kültür oluşturduğu, oluşan bu kültürde mekânın değiştiği ve bu kültürün dijital folklor ile tanımlandığı yönündedir. Kültürü yazılı, sözlü ve elektronik kültür ortamı boyutlarıyla ele aldığımızda (Ong, 1995); sözlü ortamın bir araştırmacı için çalışma sahası olabileceği gibi, elektronik kültür ortamlarının da aynı şekilde bir “alan” niteliği taşıdığı görülebilmektedir (Ersoy, 2012: 11). Bu bağlamda dijital folklor, halkbilimcilere, insanın kendini daha özgürce ifade etmesine bağlı olarak geleneksel verilerden daha büyük bir çalışma sahası sunmaktadır (Howard, 2008a; 2009: 406). Çünkü dijital folklor, Şener’in de sosyal ağları tanımlarken ifade ettiği gibi; bireyin kimliğinin bir parçasına dönüşmesine yol açmakta, mekânsal birlikteliği ortadan kaldırarak küreselleşmenin daha iyi işleymesini sağlamaktadır (2010: 5).

Çalışmamızda dijital folklor konusuna dahil olan yapıda görüldüğü üzere, inanç merkezli yapılanmalar, yalnızca internet ortamında görülebilecek şekilde bir değişim ve dönüşüme maruz kalmaktadır. Bu bağlamda incelenen *meleklerleyasamak.com* ve *morallev.com* adlı siteler, temelini geleneksel inanç sisteminden almış olup özelde kendi yorum ve bireysellikleriyle inançlarını ifade ettikleri web siteleridir. Medya kültürü, gerçek kültürün hem bir yansıması hem de yeniden şekillendirilmesi olarak görülebilir (İrvan, 1997: 18-19; Akt. Özdemir, 2001: 114). İnternet çağından önce metin veya mektup zinciri piramit şekilli bir döngü ile imzasız, isimsiz kullanıcılara gönderiliyordu. İnternetle birlikte tek bir fare tıklamasıyla sayısız ağ kullanıcısıyla buluşmaktadır. Bu sebeple de kullanıcının gerçek kimliğinde daha otantik performans sergilemesini sağlamaktadır (Blank, 2009).

Sonuçta ise, var olan bu tür sitelerin giderek artması, bireysellik ve yorumlamaların yoğunlaşması; inancın dünyada daha da gönüllü hale geldiğini göstermektedir. Çünkü bireysellik sadece içeriği üretmekle kalmaz, bireye, aynı zamanda uygun iletişimi, iletişimin çeşitliliğini ve tükettikleri şeyi seçme gücü verir (Howard, 2008b; 2009: 426-436). Sanaldaki bu iletişim de, geleneksel lider söyleminden ziyade kişiye indirgenmiş ve bireylerin kendi öz inançlarını oluşturacakları bir alan yaratmalarının göstergesi olarak nitelendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Beer, David ve Burrows Roger, ‘Sociology and, of in Web 2.0: Some initial considerations’, *Sociological Research Online*, Vol. 12, (Issue 5), 16.02.2017.
- Binark, Mutlu (Ed.). *Yeni Medya Çalışmaları*. Ankara: Dipnot Yayınları, 2007.
- _____. ‘Giriş’, *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, (2. baskı) 2015: 15-25.

- Blank, Trevor J. (Ed.) 'Toward a Conceptual Framework for the Study of Folklore and the Internet, Folklore and the Internet Vernacular Expression in a Digital'. Logan, Utah: *Utah State University Press*, 2009: 1-21.
- Boyd Danah ve Ellison Nicole B., 'Social network sites: Definition, history, and scholarship', *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13 (1): 2007: 11.
- Çamkara, Ayşe. 'Teknoloji ve Kültürel Endüstri: Web'ten Cebe Alışkanlıkların Dönüşümü', *Millî Folklor* 75, (Güz 2007): 27-30.
- Çobanoğlu, Özkul. 'Bilim Felsefesi Bağlamında Halkbilimi ve Halkbilimsel Bilginin Teleolojik Serüveni', *Folklor/Edebiyat* 4, 2000: 27-43.
- Çomu, Tuğrul ve İslam Halaiqa. 'Web İçeriklerinin Metin Temelli Çözümlemesi', *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, (2. baskı) 2015: 26-87.
- Ersoy, Ruhi. 'Halkbilimi Çalışmalarının Gelişimine Paralel Olarak 'Alan Araştırması' Kavramını Yeniden Düşünmek', *Millî Folklor* 94, (Yaz 2012): 5-13.
- Güvenç, Bozkurt. *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1984.
- Howard, Robert Glenn. 'Vernacular Media, Vernacular Belief: Locating Christian Fundamentalism in the Vernacular Web', *Western Folklore* 68, (No.4 2009): 403-429.
- Köse, Aynur ve Mustafa Yılmaz. 'Fısıltı Gazetesi İçin Yeni Bir Mecra: Çevrimİçi Forumlar'. *Millî Folklor* 85 (Bahar 2010): 183-192.
- Mutlu, Erol. *Globalleşme, Popüler Kültür ve Medya*, Ankara: Ütopya Yayınevi, 2005.
- Özdemir, Nebi. 'Türkiye'de Halkbilimi/Kültürbilimi-Medya İlişkisi', *Türkbilig* 2, (mevsim 2001): 110-117.
- _____. 'Kültür Ekonomisi ve Endüstrileri ile Kültürel Miras Yönetimi İlişkisi', *Millî Folklor* 84 (Kış 2009): 73-86.
- _____. *Medya, Kültür ve Edebiyat*, Ankara: Grafiker Matbaacılık, 2012.
- Silver, David. 'Internet/ Cyberculture/ Digital Culture/ New Media/ Fill-in-the-Blank Studies', *London: SAGE Publications* vol.6 (Winter 2004): 55-64.
- Şafak, Demet. Etnografi'den Netnografi'ye Sanal Ortamda Kurşun Dökme: "Sen Bi Kurşun Döktür", *Millî Folklor*, 29, sayı.116, 2017, 156-168.
- Şeker, Mehmet. *İslam'da Sosyal Dayanışma Müesseseleri*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.
- Şener, Gülsüm. 'Sosyal Ağlarda Kimlik ve Cemaat', *Mostar Dergisi*, (2010) 27 Mart 2016<https://www.academia.edu/2401627/Sosyal_ağlarda_kimlik_ve_cemaat>
- Tatlıhoğlu, Durmuş. 'Dini Cemaatlerin Yapısal-Fonksiyonel Analizi Kayseri ve Ankara İlleri Rifai Cemaati Örneği', Yayımlanmamış doktora tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 1995.
- <https://www.facebook.com/Mor-Alev-430382370380502/> (Erişim tarihi: 31.05.2018)
- <https://twitter.com/bekieriklim> (Erişim tarihi: 31.05.2018)
- <http://www.meleklerleyasamak.com> (Erişim tarihi: 31.10.2017)
- <http://www.bilinmeyen.com> (Erişim tarihi: 31.05.2018)
- <http://www.moralev.com> (Erişim tarihi: 31.05.2018)
- <http://bilgeerdemdir.com> (Erişim tarihi: 17.01.2018)
- <http://derki.com> (Erişim tarihi: 31.08.2017)

EKLER

BEKİ İKALA ERKİLİ • SEMİNLERLER • BİREYSEL ÇALIŞMALAR • BİLDİ • HEDİYELER • VİDEOLAR • ŞİFA • BASIN • İLETİŞİM

Melekler

Melekler ve Meleklerden Yardım İstemek

Melekler... Evet, onlar gerçekten varlar. Koruyucu meleklerimiz her an bizimle beraberler, hep yanımızdalar. Her an yardıma hazırlar. Ama biz onlardan yardım istemeden melekler bizim için hiç bir şey yapamazlar. Neden mi? Çünkü onlar, bizim duyarı iradimize karşmazlar. Adında hep bizimle buluşurlar. bize yardım etmeye, bizim için en iyi yolu göstermeye, o sevgi dolu taryelerini bize dokunmaya can atıyorlar. Hepimiz her an meleklerimiz dinleyerek yaşasak hayat ne kadar kolay, ne güzelilerde dolu olurdu... Hele bir de hatırlasak, her zor anımızda, hatta en ufak işlerimizde bile meleklerimizden yardım istemeyi - bizden iyisi olmazdı herhalde.

MELEKLER...

Melek, kelime anlamı olarak Allah'ın mesaj vereni anlamına gelir. Melekleri Allah'ın sevgi düşünceleri olarak düşünmemizdir, ya da Onun bize ulaşan sevgi dolu elleri olarak. Üç büyük dinde ve birçok diğer inançta söz edilir meleklerden.

İstisnasız herkesin en az iki koruyucu meleği vardır. Meleklerimizin doğduğumuz andan son nefesimize kadar bizimledirler - ama ancak vaktinden önce gitme tehlikesi söz konusu olduğunda bizim hayatımıza müdahale ederler, çünkü özgür iradimize karşmazlar.

Meleklerin amacı, dünyaya barış, huzur getirmektir. Bu da bizimle, benimle, birer birer hepimize başlar. Bu yüzden de can atarlar meleklerimiz bize yardım etmek için.

Koruyucu meleklerimizin dışında, kutsal kitaplarda da söz edilen bağmelekler de var yarımızda kosabilen (Bağmelek Mikail, Cebrail gibi). Tabii yine sadece biz isterseniz yapabilir bunu. Bağmeleklerin meleklerin yöneticileri gibi düşünülürsünüz. Her bağmeleğin özellikleri ilgilendiği alanlar vardır - örneğin Bağmelek Rafael (İsrafil), kelime anlamı olarak Allah'ın iyileştirici eli'dir demektir. Rafaeli şifa veren, iyileştiren melek olarak görebiliriz, sağlık ile ilgili her konuda ondan yardım isteyebilirsiniz.

(Resim.1) (Kaynak: <http://meleklerleyasamak.com>)

BEKİ İKALA ERİKLİ • SEMİNERLER • BİREYSEL ÇALIŞMALAR • BLOG • HEDİYELER • YAYINLAR • ŞİFA • BASIN • İLETİŞİM Mağaza

Altın Işık Dönüşüm Şifası

HER PAZAR SİZLERE DÖNÜŞÜMÜN İŞİĞİNİ YOLLUYORUZ!

HER PAZAR GECESESİ saat:22.00-22.15 arasında sizlere "ALTIN IŞIK ŞİFASI" adlı son derece güçlü bir şifa enerjisi yolluyoruz. Beki İkala Eriklî ile birlikte, Altın Işıklı Dönüşüm Şifası Seminerimizi alan ışık işçileriyle sizlere ilettiğimiz bu şifa enerjisi hem fiziksel şifaya, hem de yaşamınızda büyük değişime vesile olabilecek güçtedir.

Çalışma sırasında özellikle avuçlarınızda ve ayaklarınızda fiziksel olarak hissedebileceğiniz enerji akımı veya elektrikleme hissi, akan gözyaşlarınız ve esnemek bir şeylerin şifalandığını belirtirlerdir.

Bir şey hissetmeseniz de şifa size akacaktır.

KATILMAK İÇİN:

"Allah'ım benim ve bütünün en yüksek hayırına olacak şekilde hayatımda, ilişkilerimde, işimde, bedenimde şifaya ihtiyacı olan her alanıma şifanın akmasına niyet ediyorum; kendimi ve tüm varlığımı senin şifanı almaya açıyorum." diyerek şifaya niyet edebilirsiniz.

Bir iskemle ya da koltukta sakın bir şekilde el ve ayaklarınızın çapraz olmayacak şekilde, ayaklarınız yere yalın ayak değecek şekilde, avuçlarınız açık oturursanız bu mucizevi şifaya daha rahat alabilirsiniz. Aşağı yukarı 15 dakika kadar sürecektir bu şifanın yardımıyla dönüşme zamanı gelen her şeyin hepimizde, hepimizde şifa dönüşmesi niyetiyle...

(Resim.2) (Kaynak: <http://meleklerleymasamak.com>)

07/05/2016 | [Twitter](#) | [Facebook](#)

Search...

Mor Alev

Yükseliş Enerjileri ile Pozitif Yaşama Yolculuk

ANA SAYFA | HİZMETLER ▾ | GERİ BİLDİRİMLER | YÖNTEMLER ▾ | SEÇME KONULAR ▾ | HAKKINDA

(Resim.3) (Kaynak: <http://moralev.com>)